

1. KVARTAL 2018

SPAREBANKEN SØR

Innhold

Nøkkeltall konsern	3
Styrets beretning	4
Resultatregnskap	12
Balanse	13
Kontantstrøm	14
Egenkapitaloppstilling	15
Noter	16
Risiko og Kapitalstyring	27
Kvartalsvis utvikling	28
Nøkkeltall konsern 2013-2017	29
Beregninger	30

	1. kv. 2018	1. kv. 2017	31.12.2017
Resultat (mill. kroner)			
Netto renteinntekter	425	401	1 679
Netto provisjonsinntekter	74	71	312
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	26	14	88
Andre driftsinntekter	2	4	18
Sum netto inntekter	527	490	2 097
Sum driftskostnader før tap	212	199	811
Driftsresultat før tap	315	291	1 286
Tap på utlån og garantier	0	15	20
Resultat før skattekostnad	315	276	1 266
Skattekostnad	77	66	282
Resultat for perioden	238	210	984
Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltning			
Netto renteinntekter	1,49 %	1,54 %	1,53 %
Netto provisjonsinntekter	0,26 %	0,27 %	0,28 %
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	0,09 %	0,05 %	0,08 %
Andre driftsinntekter	0,01 %	0,02 %	0,02 %
Sum netto inntekter	1,85 %	1,88 %	1,92 %
Sum driftskostnader før tap	0,75 %	0,76 %	0,74 %
Driftsresultat før tap	1,11 %	1,12 %	1,17 %
Tap på utlån og garantier	0,00 %	0,06 %	0,02 %
Resultat før skattekostnad	1,11 %	1,06 %	1,16 %
Skattekostnad	0,27 %	0,25 %	0,26 %
Resultat for perioden	0,84 %	0,81 %	0,90 %
Nøkkeltall resultat			
Egenkapitalavkastning etter skatt (justert for hybridkapital)	9,1 %	8,7 %	9,7 %
Kostnader i % av inntekter	40,2 %	40,6 %	38,7 %
Kostnader i % av inntekter, ekskl. netto inntekter fra finansielle instrumenter	42,3 %	41,8 %	40,4 %
Nøkkeltall balanse			
Forvaltningskapital	116 319	105 895	114 310
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	115 300	105 680	109 500
Netto utlån til kunder	98 690	92 632	97 518
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	6,5 %	3,8 %	7,2 %
Innskudd fra kunder	54 899	52 788	55 580
Innskuddsvekst i % siste 12 mnd.	4,0 %	8,4 %	7,8 %
Innskudd i % av netto utlån	55,6 %	57,0 %	57,0 %
Egenkapital (inkl. hybridkapital)	11 233	9 947	11 108
Tap i prosent av netto utlån, annualisert	0,00 %	0,06 %	0,02 %
Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager i % av brutto utlån	0,32 %	0,26 %	0,28 %
Andre nøkkeltall			
Likviditetsreserve (LCR) konsern	165 %	114 %	139 %
Ren kjernekapitaldekning	15,2 %	14,3 %	15,1 %
Ren kjernekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering deleide selskaper	15,0 %	14,3 %	14,9 %
Kjernekapitaldekning	16,8 %	15,3 %	16,7 %
Kapitaldekning	18,9 %	17,2 %	18,9 %
Ren kjernekapital	10 079	9 101	9 890
Kjernekapital	11 153	9 726	10 965
Netto ansvarlig kapital	12 535	10 904	12 347
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,2 %	8,8 %	9,2 %
Antall ekspedisjonssteder	34	33	34
Antall årsverk i bankvirksomheten	427	431	432
Nøkkeltall egenkapitalbeviset			
Egenkapitalbevisbrøk, vektet gjennomsnitt for perioden	17,9 %	18,7 %	18,7 %
Antall utstedte bevis	15 663 944	15 663 944	15 663 944
Resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (morbank)	1,9	1,9	8,9
Resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (konsern)	2,6	2,4	11,2
Utbytte siste år pr. egenkapitalbevis	6,0	6,0	6,0
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	116,1	111,6	120,0
Kurs/ bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	0,8	0,9	0,9
Børskurs ved utgangen av perioden	98,6	96,5	104,00

Styrets beretning

Generelt

Sparebanken Sør er et uavhengig og selvstendig finanskonsern med virksomhet innenfor bank, verdipapirhandel og eiendoms-
megling i Vest-Agder, Aust-Agder, Telemark og Rogaland.

Eiendomsmeglervirksomheten drives gjennom datterselskapet Sørmeglere. Skade- og livsforsikringsprodukter leveres via for-
sikringsselskapet Frende hvor banken er deleier. Banken er også deleier i selskapene Norne Securities og Brage Finans, leveran-
dører av henholdsvis verdipapirhandel, leasing og forbruksfinansiering.

Hovedtrekk 1. kvartal 2018

- Godt resultat fra ordinær drift
- Positiv utvikling i netto renteinntekter
- Positive netto inntekter fra finansielle instrumenter
- Effektiv drift og lave kostnader
- Implementert ny modell for nedskrivning av utlån
- Ingen netto tap på utlån
- 12 måneders utlånsvekst på 6,5 prosent
- 12 måneders innskuddsvekst på 4,0 prosent
- Egenkapitalavkastning etter skatt på 9,1 prosent
- Ren kjernekapitaldekning på 15,2 prosent og uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) på 9,2 prosent

Økonomiske rammebetingelser

Styringsrenten har gjennom 1. kvartal vært på 0,50 prosent, og Norges Bank besluttet å holde renten uendret på siste rentemøte
i mars. Norges Bank har gitt signaler om at styringsrenten mest sannsynlig vil bli satt opp i løpet av siste halvår 2018.

Kapitalmarkedene i både inn- og utland har vært velfungerende, og kredittspredene har vært relativt stabile. Dette har gitt kon-
sernet tilgang til finansiering gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett i Sparebanken Sør Boligkreditt AS i 1. kvartal.

Årsvæksten i innenlandsk bruttogjeld til publikum, K2, var ved utgangen av februar på 6,3 prosent. Væksten i kreditt til hushold-
ninger og næringsliv var på henholdsvis 6,0 prosent og 7,3 prosent.

Resultat

Resultat før skatt utgjorde 315 mill. kroner i 1. kvartal 2018, mot 276 mill. kroner i samme periode i 2017.

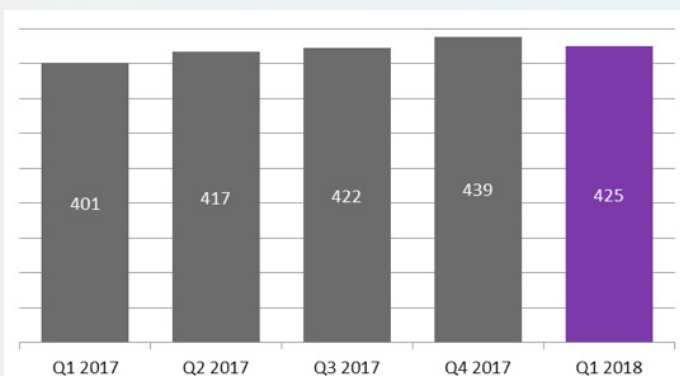
Konsernet hadde en god resultatutvikling, og et solid resultat før skatt, som følge av positiv utvikling i netto renteinntekter, lave kostnader og ingen tap.

Resultatet fra ordinær drift(*) viste en økning på 10 mill. kroner i 1. kvartal 2018, sammenlignet med 1. kvartal 2017.

Egenkapitalavkastning etter skatt for konsernet utgjorde 9,1 prosent i 1. kvartal 2018, mot 8,7 prosent i samme periode 2017. Konsernet er solid kapitalisert og har en ren kjernekapitaldekning på 15,0 prosent og en uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) på hele 9,2 prosent, tillagt 80 prosent av opptjent resultat.

Rentenetto

Rentenetto pr. kvartal i mill. kroner

Netto renteinntekter utgjorde 425 mill. kroner i 1. kvartal 2018, mot 401 mill. kroner i 1. kvartal 2017. Det ga en økning på 24 mill. kroner, som tilsvarer en vekst på 6 prosent. Økningen i netto renteinntekter skyldes i hovedsak utlånsvekst i perioden.

Markedsrentene har steget i 1. kvartal 2018. Dette har gitt utslag i press på utlånsmarginene i kvartalet, og da spesielt innen personmarkedet. Effekten av økte markedsrenter er mindre i bedriftsmarkedet hvor ca. 80 prosent av utlånene er knyttet til NIBOR.

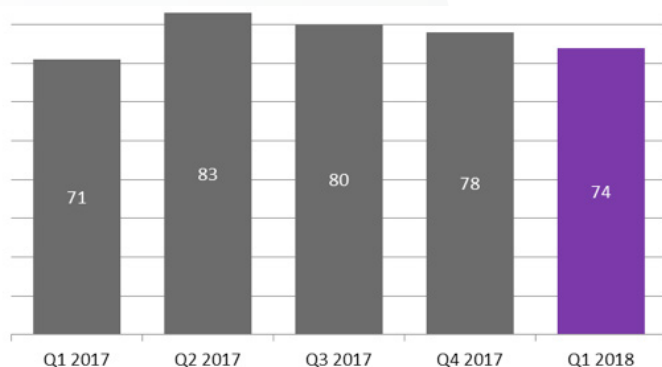
Hybridkapital (fondsobligasjoner) er klassifisert som egenkapital i balansen, og renter knyttet til hybridkapitalen er klassifisert som en overskuddsdisponering. Dette utgjorde 11,5 mill. kroner i 1. kvartal 2018 og 10,3 mill. kroner i 1. kvartal 2017.

*) Rentenetto justert for prinsippendringer, provisjonsinntekter, andre inntekter og kostnader justert for pensjon. Se også vedlegg til rapporten.

Styrets beretning

Provisjonsinntekter

Netto provisjonsinntekter pr. kvartal i mill. kroner

Netto provisjonsinntekter utgjorde 74 mill. kroner i 1. kvartal 2018, mot 71 mill. kroner i 1. kvartal 2017.

Brutto provisjonsinntekter i 1. kvartal 2018 viste 87 mill. kroner, mot 84 mill. kroner i 1. kvartal 2017. Økningen skyldes i hovedsak en engangsutbetaling på 5 mill. kroner knyttet til provisjon fra salg av livsforsikring.

Millioner kroner	Q1 2018	Q1 2017	Endring
Betalingsformidling	40	39	1
Eiendomsmegling	21	24	-3
Øvrige produkter	26	21	5
Sum	87	84	3

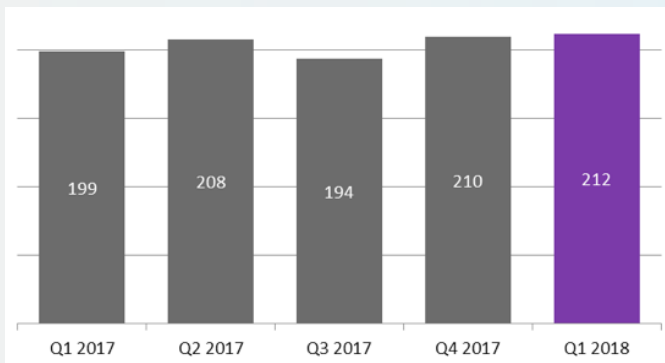
Finansielle instrumenter

Netto inntekter på finansielle instrumenter ble 26 mill. kroner i 1. kvartal 2018, mot 14 mill. kroner i samme periode i 2017. Netto inntekter i 1. kvartal 2018 var knyttet til gevinst på obligasjonsporteføljen med 4 mill. kroner, gevinst på rente- og valutaderivater med 5 mill. kroner, positiv verdiutvikling på fastrentelån med 15 mill. kroner og positiv resultateffekt knyttet til sikringsbokføring og andre finansielle derivater på 4 mill. kroner. Banken har bokført 2 mill. kroner i tap ved tilbakekjøp av egen gjeld.

Banken har ikke foretatt verdjusteringer knyttet til eierandeler i Frende, Brage eller Norne i 1. kvartal 2018.

Driftskostnader

Driftskostnader pr. kvartal i mill. kroner

Driftskostnadene utgjorde 212 mill. kroner i 1. kvartal 2018, opp fra 199 mill. kroner i samme periode i 2017. Økningen skyldtes i all hovedsak pensjonskostnader, som var 11 mill. kroner høyere i 1. kvartal 2018. Grunnen til at pensjonskostnaden var lavere enn normalt i 2017, skyldtes avvikling av bankens ytelsesbaserte pensjonsordning.

Driftskostnadene i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde 0,75 prosent (0,76 prosent) i 1. kvartal 2018. Kostnader i forhold til inntekter ble i konsernet 40,2 prosent (40,6 prosent). Kostnader i forhold til inntekter, ekskl. finansielle instrumenter, var 42,3 prosent (41,8 prosent).

Tap og mislighold

Netto tap på utlån utgjorde 0 mill. kroner i 1. kvartal 2018, og utgjorde 0,0 prosent av netto utlån. Tilsvarende tall i 2017 var 15 mill. kroner og 0,06 prosent av netto utlån.

Regnskapsstandarden IFRS 9 – Finansielle instrumenter, erstattet fra og med 1. januar 2018 den tidligere standarden IAS 39. En konsekvens av implementering av ny standard er at banken har tatt i bruk ny modell for beregning av tap. Modell for nedskrivninger og overgangseffekter er beskrevet i årsregnskapet for 2017 (note 38). Konsernets nedskrivninger pr. 1. kvartal 2018 baserte seg på den nye modellen, og det har ikke vært vesentlige regnskapsmessige effekter i perioden. Nedskrivninger for konsernet utgjorde 562 mill. kroner pr. 1. kvartal 2018, som utgjorde 0,55 prosent av brutto utlån.

Brutto misligholdte lån over 90 dager var 321 mill. kroner, som utgjorde 0,32 prosent av brutto utlån. Dette var en økning fra tilsvarende tidspunkt i 2017, hvor brutto misligholdte lån var på 241 mill. kroner, og som utgjorde 0,26 prosent av brutto utlån.

Styrets beretning

Utlån

Utlån i mill. kroner

Netto utlån har de siste tolv månedene økt med 6,1 mrd. kroner til 98,7 mrd. kroner, en vekst på 6,5 prosent.

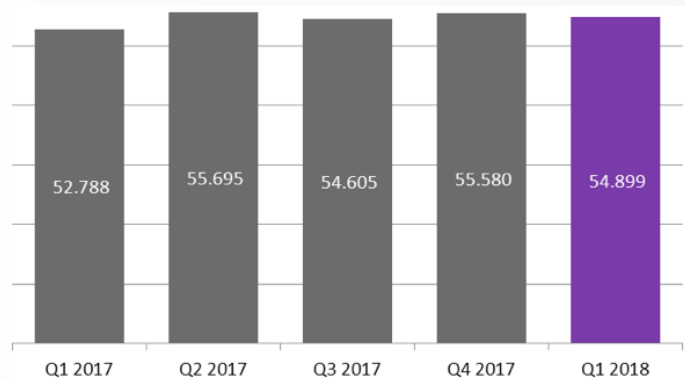
Utlånsveksten i 1. kvartal 2018 var på 1,2 mrd. kroner, som tilsvarte en vekst på nesten 5 prosent (annualisert). I forhold til markedene hvor banken er representert, så opplever banken at den styrker sine markedsandeler, og at veksten er i tråd med bankens mål.

Brutto utlån til personkunder har økt med 4,1 mrd. kroner til 64,4 mrd. kroner, en vekst på 6,8 prosent.

Brutto utlån til bedriftskunder har økt de siste tolv måneder med 1,9 mrd. kroner til 34,6 mrd. kroner, en vekst på 5,7 prosent. Utlån til personkunder utgjorde 65 prosent (65 prosent) av totale utlån ved utgangen av 1. kvartal 2018.

Innskudd

Innskudd i mill. kroner

Innskudd fra kunder har de siste tolv månedene økt med 2,1 mrd. kroner til 54,9 mrd. kroner, en vekst på 4,0 prosent.

Innskudd fra personkunder har økt med 1,3 mrd. kroner til 26,0 mrd. kroner, en vekst på 5,3 prosent.

Innskudd fra bedriftskunder har økt med 0,8 mrd. kroner til 28,9 mrd. kroner, en økning på 2,9 prosent.

Innskuddsdekningen i Sparebanken Sør var 55,6 prosent pr. 31. mars 2018, ned fra 57,0 prosent på samme tidspunkt året før.

Markedsfinansiering og likviditetsportefølje

Konsernet har en god likviditetssituasjon. Likviditetsbufferne er betryggende, og forfallstrukturen på innlånene er godt tilpasset virksomheten. Nye langsiktige innlån opptas ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett og seniorgjeld. Konsernet har også tilrettelagt for langsiktig finansiering fra det internasjonale markedet gjennom etablerte EMTN programmer.

Samlet ordinær markedsfinansiering utgjorde 46,8 mrd. kroner ved utgangen av 1. kvartal 2018, hvorav 65 prosent var obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Langsiktig finansiering utgjorde 94 prosent ved utgangen av 1. kvartal 2018.

Konsernets beholdning av rentebærende verdipapirer utgjorde 13,4 mrd. kroner pr. 31. mars 2018. Konsernets likviditetsindikator for langsiktig finansiering var ved utgangen av 1. kvartal 2018 på 110 prosent.

Konsernets likviditetsreserve (LCR) utgjorde 165 prosent pr. 31. mars 2018 (157 prosent i morbank).

Rating

Sparebanken Sør har en A1 rating med «negative outlook». Justeringen av ratingutsiktene fra «stable outlook» ble gjennomført i juli 2017 for fem regionale sparebanker parallelt, og hadde sammenheng med arbeidet som pågår i tilknytning til innføringen av EUs krisehåndteringsdirektiv for norske banker.

Alle obligasjoner med fortrinnsrett som utstedes av Sparebanken Sør Boligkreditt AS, er også ratet av Moody's, og obligasjonene har en trippel A-rating (Aaa).

Ansvarlig kapital og kapitaldekning

Netto ansvarlig kapital utgjorde 12,5 mrd. kroner. Hybridkapital utgjorde 1,1 mrd. kroner og ansvarlig lån 1,4 mrd. kroner. Ved utgangen av 1. kvartal 2018 utgjorde ren kjernekapitaldekning 15,2 prosent, kjernekapitaldekningen 16,8 prosent og kapitaldekningen 18,9 prosent for konsernet Sparebanken Sør (80 prosent av delårsresultatet etter skatt er tillagt om ren kjernekapital). Beregningene er basert på standardmetoden i Basel II regelverket.

Sparebanken Sør eier 15 prosent av Brage Finans AS, og skal forholdsmessig konsolidere eierandelen ved rapportering av kapitaldekning for samarbeidende grupper. Konsernets rene kjernekapitaldekning, inkludert forholdsmessig konsolidering av samarbeidende grupper, utgjorde 15,0 prosent, kjernekapitaldekningen 16,6 prosent og kapitaldekningen 18,7 prosent.

For morbank utgjorde ren kjernekapital 15,6 prosent, kjernekapitaldekningen 17,5 prosent og kapitaldekningen 18,9 prosent ved utgangen av 1. kvartal 2018.

Konsernet oppfylte kapitalkravene for finansinstitusjoner med virkning fra 31. desember 2017 på henholdsvis 12,0 prosent for ren kjernekapital, 13,5 prosent for kjernekapital og 15,5 prosent for totalkapital. Kapitalkravene, inkludert pilar 2-tillegget på 2,1 prosent, er henholdsvis 14,1 prosent for ren kjernekapital, 15,6 prosent for kjernekapital og 17,6 prosent for totalkapital. Videre tilpassing av buffer ut over dages nivå vil avhenge av markedsmessige forventninger og Finanstilsynets tilbakemelding på Bankens ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).

En viktig del av konsernets målsetting er at ren kjernekapitaldekning skal være på nivå med sammenlignbare banker. Av de store regionbankene er det bare Sparebanken Sør som benytter standardmetoden i kapitaldekningsberegningen. Sparebanken Sør vedtok i 2017 at konsernet skal iverksette prosess for å søke Finanstilsynet om godkjenning av interne modeller i kapitalberegningen (IRB). Det tas sikte på å sende søknad til Finanstilsynet innen utgangen av 2019.

Konsernets uvektede kjernekapitalandel (leverage ratio) utgjorde 9,2 prosent ved utgangen av 1. kvartal 2018, mot 8,8 prosent ved utgangen av 1. kvartal 2017. Bankens soliditet vurderes som meget tilfredsstillende.

Bankens egenkapitalbevis

Banken hadde pr. 31. mars 2018 utstedt 15 663 944 egenkapitalbevis. Resultat (konsern) pr. egenkapitalbevis utgjorde i 1. kvartal 2018 2,6 kroner pr. bevis. Eierbrøk for 1. kvartal 2018 var 17,9 prosent. Hybridkapitalen (fondsobligasjonslån), som er klassifisert som egenkapital, er holdt utenfor ved beregning av eierbrøk.

Styrets beretning

Utbytte

Sparebanken Sør skal gjennom god, stabil og lønnsom drift sikre at egenkapitalbeveiserne oppnår konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene.

Overskuddet skal fordeles mellom eierandelskapitalen (egenkapitalbeveiserne) og grunnfondskapitalen i samsvar med deres andel av egenkapitalen.

Ved fastsettelse av årlig utbytte skal bankens kapitalbehov ivaretas, herunder myndighetspålagte krav til kapitaldekning, forventninger hos investorer samt bankens strategiske planer.

Det er en målsetting at om lag halvparten av egenkapitalbeveiserens andel av årets resultat etter skatt skal utdeles som utbytte.

Datterselskaper og samarbeidende selskaper

Bankens heleide datterselskap **Sparebanken Sør Boligkreditt AS** har konsesjon til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF), og benyttes som et instrument i bankens langsiktige fundingstrategi. Pr. 31. mars 2018 hadde banken overført boliglån på 34,7 mrd. kroner til selskapet, tilsvarende 53,2 prosent av samlede utlån til personmarkedet.

Bankens egen eiendomsmeglervirksomhet, **Sørmegleren**, er den klart ledende megleren på Sørlandet. De etablerte seg med nye kontorer i Skien og Porsgrunn i 2017. Disse kontorene er felleseid med Porsgrunn Bamble Borgestad Boligbyggelag. Selskapet har i starten av 2018 hatt et noe svakere resultat enn samme periode i 2017. Det er forventet bedring av resultatet utover i 2018.

Frende Holding AS (eierandel 10 prosent) er morselskapet til Frende Skadeforsikring AS og Frende Livsforsikring AS, som tilbyr skade- og livsforsikring til privatpersoner og bedrifter. Selskapet har hatt en meget god kunde- og premievekst både innen skade- og livområdene.

Brage Finans AS (eierandel 15 prosent) er et finansieringsselskap som tilbyr leasing og salgspantlån til bedrifts- og personmarkedet. Selskapet fortsetter den gode utviklingen med lønnsom vekst.

Norne Securities AS (eierandel 17,6 prosent) er et verdipapirforetak som tilbyr internetthandel, tradisjonelle megler tjenester og corporate finance tjenester. Selskapet har en positiv resultatutvikling.

Balder Betaling AS (eierandel 22,4 prosent) er et nyopprettet selskap, og eies av Sparebanken Sør sammen med 14 andre banker i Frendesamarbeidet. Selskapet har en eierandel på 12 prosent i Vipps AS, og har som mål å videreutvikle Vipps sammen med øvrige eiere.

Utsiktene fremover

Styret er tilfreds med resultatet etter 1. kvartal 2018. Banken har en god utvikling i resultat fra ordinær drift gjennom tilpasset vekst, stabile provisjonsinntekter, god kostnadskontroll og lave tap.

Etter en svak BNP vekst gjennom de siste årene, har veksten i norsk økonomi tatt seg opp. Svak kronekurs, lave renter og en ekspansiv finanspolitikk har gitt positive vekstimpulser. Det har bidratt til høyere eksportvekst, lavere arbeidsledighet og økt privat konsum. Rammebetingelsene for norsk økonomi i tiden fremover synes derfor gode.

Boligprisene i bankens hovedmarkeder har hatt en positiv, men moderat utvikling over flere år. Statistikken for årets første måneder av 2018 viser at det har vært en utflating og fall i boligprisene. Konsernets utlån med pant i bolig er godt sikret, og konsernet står godt rustet for å møte eventuelle ytterligere fall i boligprisene. Dette underbygges av gjennomførte stresstester.

Norges Bank holdt styringsrenten uendret i 2017, og den ble også holdt uendret på siste rentemøte den 15. mars 2018. Analysene til Norges Bank tilsier en styringsrente som vil holde seg nær dagens nivå frem mot sommeren og deretter øke gradvis.

Konsernet har et krav til ren kjernekapital, inkludert pilar 2-tillegg på 2,1 prosent, som utgjør 14,1 prosent. Eventuell buffer utover dette vil avhenge av markedsmessige forventninger og Finanstilsynets tilbakemelding på bankens ICAAP i 2018. Konsernet har en målsetning om en ren kjernekapitaldekning på 14,5 prosent. Ved utgangen av 1. kvartal 2018 var ren kjernekapitaldekning på 15,0 prosent, 0,9 prosentpoeng over myndighetskravet.

Konsernet forventer en utlånsvekst i overkant av kredittveksten i 2018. Konsernet har et mål om en egenkapitalavkastning på 9 prosent.

Konsernet implementerte fra og med 1. januar 2018 standarden IFRS 9, som har hatt betydning for beregning av konsernets tapskostnad. Konsernet skal avsette for forventet tap og det forventes noe større svingninger i tapskostnader fremover. Basert på bankens sammensetning av utlånsporteføljen, konjunkturutviklingen og lokale markedsforhold, forventes det at tapene i Sparebanken Sør vil ligge på et lavt nivå også i 2018.

Banken skal i tråd med vedtatt strategi ha høy oppmerksomhet på kostnader og langsiktig verdiskaping. Bankens investeringer i teknologi vil fortsette, og skal bidra til kostnadseffektiv drift samt muliggjøre effektivisering av kontorstrukturen. Dette, sammen med god kvalitet i kredittarbeidet, vil bidra til fortsatt lønnsom vekst og utvikling for Sparebanken Sør.

Hendelser etter kvartalets utløp

Det har ikke vært registrert hendelser etter 31. mars 2018 som påvirker kvartalsregnskapet.

Arendal, 7. mai 2018

Stein A. Hannevik
styrets leder

Inger Johansen
nestleder

Tom Erik Jebsen

Erling Holm

Marit Kittilsen

Mette Ramfjord Harv

Jan Erling Tobiassen
ansattes representant

Gunnhild Tveiten Golid
ansattes representant

Geir Bergskaug
adm. direktør

Resultatregnskap

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN			
31.12.	1.kvart.	1.kvart.			1.kvart.	1.kvart.	31.12.
2017	2017	2018		Noter	2018	2017	2017
2 205	549	543	Renteinntekter	3	743	730	2 953
884	222	217	Rentekostnader	3	318	329	1 274
1 321	327	326	Netto renteinntekter	3	425	401	1 679
321	74	84	Provisjonsinntekter		87	84	370
58	12	13	Provisjonskostnader		13	13	58
263	62	71	Netto provisjonsinntekter		74	71	312
23	1		Utbytte			1	15
121	22	27	Netto inntekter fra andre finansielle instrumenter		26	13	73
144	23	27	Netto inntekter fra finansielle instrumenter		26	14	88
16	4	2	Andre driftsinntekter		2	4	18
1 744	416	426	Sum netto inntekter		527	490	2 097
374	85	97	Personalkostnader		117	105	453
29	7	7	Av- og nedskr. på varige driftsmidler og immat. eiendeler		7	7	30
309	82	83	Andre driftskostnader		88	87	328
712	174	187	Sum driftskostnader før tap		212	199	811
1 032	242	239	Driftsresultat før tap		315	291	1 286
20	15	-1	Tap på utlån og garantier	4	0	15	20
1 012	227	240	Resultat før skattekostnad	2	315	276	1 266
217	54	59	Skattekostnad		77	66	282
795	173	181	Resultat for perioden		238	210	984
			Minoritetsinteresser		0	0	1
795	173	181	Majoritetsinteresser		238	210	983
8,9	1,9	1,9	Resultat/utvannet resultat pr. egenkapitalbevis (i hele kroner)		2,6	2,4	11,2
Utvidet resultatregnskap							
<i>Poster som ikke vil bli omklassifisert til resultatet</i>							
-13			Resultatført estimatavvik pensjoner				-13
3			Skatteeffekt				3
<i>Poster som vil bli omklassifisert til resultatet</i>							
			Verdiendring basisswapper		-5		
		0	Verdiendring utlån med pant i bolig				
		0	Skatteeffekt		1		
-10	0	0	Sum utvidet resultat		-4	0	-10
785	173	181	Sum totalresultat for perioden		234	210	974
			Minoritetsinteresser		0	0	1
			Majoritetsinteresser		234	210	973
8,8	1,9	1,9	Totalresultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (i hele kroner)		2,5	2,4	11,1

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN			
31.12.	31.03.	31.03.			31.03.	31.03.	31.12.
2017	2017	2018	EIENDELER	Noter	2018	2017	2017
1 143	420	606	Kontanter og fordringer på sentralbanker		606	420	1 143
3 516	1 996	3 324	Utlån til kredittinstitusjoner		177	157	236
66 595	65 307	63 993	Netto utlån til kunder	4,5,6,8,10	98 690	92 632	97 518
12 660	10 140	13 398	Obligasjoner og sertifikater	10	15 218	10 951	13 468
572	540	605	Aksjer	10	605	540	572
385	413	228	Finansielle derivater	10,11	363	529	754
1 256	1 259	1 856	Eierinteresser i konsernselskaper				
39	11	39	Eierinteresser i tilknyttede selskaper		39	11	39
15	20	17	Immaterielle eiendeler		17	23	15
387	419	388	Varige driftsmidler		407	465	416
81	99	114	Andre eiendeler		197	167	149
86 649	80 624	84 568	SUM EIENDELER	2,10	116 319	105 895	114 310
			GJELD OG EGENKAPITAL				
974	215	1 013	Gjeld til kredittinstitusjoner		910	155	902
55 593	52 794	54 904	Innskudd fra kunder	2,7,10	54 899	52 788	55 580
17 848	16 549	16 270	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10,12	46 788	40 585	44 343
283	318	276	Finansielle derivater	10,11	359	554	306
228	102	104	Betalbar skatt		158	148	299
219	364	443	Annen gjeld		477	409	256
87	76	60	Avsetninger for forpliktelser		60	76	87
43	44	49	Utsatt skatt		31	30	25
1 404	1 203	1 404	Ansvarlig lånekapital	10,12	1 404	1 203	1 404
76 679	71 665	74 523	Sum gjeld		105 086	95 948	103 202
1 575	1 531	1 576	Eierandelskapital	13	1 576	1 531	1 575
1 075	625	1 075	Hybridkapital		1 075	625	1 075
7 320	6 803	7 394	Annen egenkapital		8 582	7 791	8 458
9 970	8 959	10 045	Sum egenkapital	9	11 233	9 947	11 108
86 649	80 624	84 568	SUM GJELD OG EGENKAPITAL	2,10	116 319	105 895	114 310

Kontantstrøm

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.	31.03.	31.03.		31.03.	31.03.	31.12.
2017	2017	2018		2018	2017	2017
2 212	595	607	Renteinnbetalinger	844	810	2 951
-922	-315	-310	Renteutbetalinger	-452	-453	-1 317
312	61	79	Andre innbetalinger	81	72	337
-677	-196	-224	Driftsutbetalinger	-250	-221	-794
11	3	2	Inngått på konstaterte tap	2	3	11
-185	-141	-178	Betalt periodeskatt	-214	-184	-259
-21	-7	-9	Betalte gaver	-9	-7	-21
4 006	1 217	-689	Endring innskudd fra kunder	-681	1 226	4 008
-3 790	-2 473	2 562	Endring utlån til kunder	-1 209	-1 739	-6 650
946	-1 256	1 840	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-1 888	-493	-1 734
8 179	2 228	4 220	Innbetaling vedr. verdipapirer	4 320	2 328	8 278
-9 826	-1 383	-4 988	Utbetaling vedr. verdipapirer	-6 099	-1 436	-9 874
30	8		Innbetaling vedr. salg av driftsmidler	10	17	66
-24	-11	-3	Utbetaling vedr. kjøp av driftsmidler	-3	-11	-28
		-600	Investert i datterselskaper			
62	7	150	Endring andre eiendeler	338	-7	-178
-1 579	849	-1 221	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-1 434	891	-1 736
-1 305	215	192	Endring utlån til kredittinstitusjoner	59	-1	-80
742	-17	39	Endring innskudd fra kredittinstitusjoner	8	-23	724
4 550	1 550		Innbetalinger obligasjonsgjeld	4 855	1 550	10 810
-3 174	-1 534	-1 460	Utbetalinger obligasjonsgjeld	-1 950	-2 121	-8 069
-141	-10	-106	Utbetaling utbytte og renter hybridkapital	-106	-10	-141
450			Emisjon hybridkapital			450
-200	-200		Innfridd hybridkapital		-200	-200
200			Emisjon ansvarlig lån			200
-143	26	179	Endring annen gjeld	-81	30	122
979	30	-1 156	Netto kontantstrøm fra finansieringsvirksomhet	2 785	-775	3 816
346	-377	-537	Netto endring likvider	-537	-377	346
797	797	1 143	Likviditetsbeholdning 01.01	1 143	797	797
1 143	420	606	Likviditetsbeholdning ved utgangen av perioden	606	420	1 143

KONSERN	Egenkapital	Overkurs	Utjevning	Hybrid	Grunnfonds	Gave	Annen	Minoritets	
Mill. kroner	bevis	fond	fond	kapital	kapital	fond	egenkapital	interesser	SUM
Balanse 31.12.2016	783	451	297	825	6 606	42	1 044	3	10 051
Utdelt utbytte 2016							-94	-2	-96
Resultat 1. kvartal 2017				10			200		210
Betalte renter hybridkapital				-10					-10
Innfridd hybridkapital				-200					-200
Disponert av gavefond						-8			-8
Balanse 31.03.2017	783	451	297	625	6 606	34	1 150	1	9 947
Resultat 1.4-31.12.2017			46	37	568	40	82	1	774
Betalte renter hybridkapital				-37					-37
Emisjon hybridkapital				450	-1				449
Utvidet resultat			-2		-8				-10
Disponert av gavefond						-13			-13
Andre endringer							-2		-2
Balanse 31.12.2017	783	451	341	1 075	7 165	61	1 230	2	11 108
Utdelt utbytte 2017							-94		-94
Overgangsvirkning IFRS 9			1		4		-3		2
Resultat 1. kvartal 2018				12			226		238
Betalte renter hybridkapital				-12					-12
Utvidet resultat							-4		-4
Disponert av gavefond						-5			-5
Balanse 31.03.2018	783	451	342	1 075	7 169	56	1 355	2	11 233
MORBANK									
Balanse 31.12.2016	783	451	297	825	6 606	42	94		9 098
Utdelt utbytte 2016							-94		-94
Resultat 1. kvartal 2017				10			163		173
Betalte renter hybridkapital				-10					-10
Innfridd hybridkapital				-200					-200
Disponert av gavefond						-8			-8
Balanse 31.03.2017	783	451	297	625	6 606	34	163	0	8 959
Resultat 1.4-31.12.2017			46	37	568	40	-69		622
Betalte renter hybridkapital				-37					-37
Emisjon hybridkapital				450	-1				449
Utvidet resultat			-2		-8				-10
Disponert av gavefond						-13			-13
Balanse 31.12.2017	783	451	341	1 075	7 165	61	94	0	9 970
Utdelt utbytte 2017							-94		-94
Overgangsvirkning IFRS 9			1		4				5
Resultat 1. kvartal 2018				12			169		181
Betalte renter hybridkapital				-12					-12
Utvidet resultat									0
Disponert av gavefond						-5			-5
Balanse 31.03.2018	783	451	342	1 075	7 169	56	169	0	10 045

1. REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med Internasjonale Standarder for Finansiell rapportering, IFRS, herunder IAS 34. Regnskapsprinsippene er de samme som ble lagt til grunn i årsregnskapet for 2017 dersom ikke annet er spesifisert.

Banken endret 01.01.2018 regnskapsprinsipp for innregning, fraregning, klassifisering og måling av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbøkføring fra tidligere IAS 39 til IFRS 9. For utfyllende beskrivelser av regnskapsmessige effekter av overgangen til ny regnskapsstandard, regnskapsprinsipper samt beskrivelser av bankens benyttede tapsmodell vises det til årsregnskapet for 2017 note 38.

Det er ikke øvrige nye standarder gjeldende for 2018 som har hatt vesentlig betydning for regnskapet.

Skattesats på 25 % er lagt til grunn ved utarbeidelse av kvartalsregnskapet.

2. SEGMENTRAPPORTERING

Rapportering pr. segment	31.03.2018				31.03.2017			
	PM	BM	Ufordelt og elimin.	Totalt	PM	BM	Ufordelt og elimin.	Totalt
Resultatregnskap (Mill. kroner)								
Netto renteinntekter	249	163	13	425	240	160	1	401
Netto andre driftsinntekter	47	18	36	102	42	16	31	89
Driftskostnader	92	23	97	212	90	23	86	199
Driftsresultat før tap pr. segment	204	159	-48	315	192	153	-54	291
Tap på utlån og garantier	0	0	0	0	1	14	0	15
Resultat før skatt pr. segment	204	159	-48	315	191	139	-54	276
Netto utlån til kunder	65 218	33 378	94	98 690	60 589	32 101	-58	92 632
Andre eiendeler			17 629	17 629			13 263	13 263
Sum eiendeler pr. segment	65 218	33 378	17 723	116 319	60 589	32 101	13 205	105 895
Innskudd fra og gjeld til kunder	27 971	20 253	6 675	54 899	26 397	20 409	5 981	52 788
Mellomregn./annen gjeld	37 247	13 124	-185	50 187	34 192	11 692	-2 724	43 160
Sum gjeld pr. segment	65 218	33 378	6 490	105 086	60 589	32 101	3 258	95 948
Egenkapital			11 233	11 233			9 947	9 947
Sum gjeld og egenkapital pr. segment	65 218	33 378	17 723	116 319	60 589	32 101	13 205	105 895

3. RENTEINTEKTER OG RENTEKOSTNADER

MORBANK			Renteinntekter	KONSERN		
31.12.17	31.03.17	31.03.18	Mill. kroner	31.03.18	31.03.17	31.12.17
			<i>Renter fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost:</i>			
42	11	16	Renter av fordringer på kredittinstitusjoner	2	2	9
2007	497	326	Renter av utlån til kunder	661	637	2 605
2050	508	342	Sum renter fra finansielle instrumenter vurder til amortisert kost	663	639	2 614
			<i>Renter fra finansielle instrumenter utpekt til virkelig verdi over resultat:</i>			
0	0	35	Renter av utlån til kunder (fastrenteutlån)	35	47	172
156	41	41	Renter av sertifikater og obligasjoner	45	45	168
156	41	76	Sum renter fra fin. instr. vurder til virkelig verdi over resultat	80	91	340
			<i>Renter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat</i>			
		125	Renter av utlån til kunder (lån med pant i bolig)			
		125	Sum renter fra fin. instr. til virkelig verdi over utvidet resultat			
2 205	550	543	Sum renteinntekter	743	730	2 953

MORBANK			Rentekostnader	KONSERN		
31.12.17	31.03.17	31.03.18	Mill. kroner	31.03.18	31.03.17	31.12.17
			<i>Rentekostnader fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost:</i>			
6	0	3	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	3	0	5
521	130	129	Renter på innskudd til kunder	129	130	517
281	73	66	Renter på utstedte verdipapirer	168	180	675
32	8	9	Renter på ansvarlig lånekapital	9	8	32
45	11	10	Avgift Bankens Sikringsfond og andre rentekostnader	10	11	45
884	222	217	Sum rentekostnader fra fin.instr. vurder til amortisert kost	318	329	1 274
884	222	217	Sum rentekostnader	318	329	1 274

4. TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER OG UBENYTTETDE KREDITTER

Avsetning for tap og periodens tapskostnad er beregnet ihht ny regnskapsstad IFRS 9 og er basert på forventet kreditttap (ECL) ved bruk av 3-trinns metode som er beskrevet i note 38 i årsregnskapet for 2017.

Tall for tilsvarende periode i fjor samt pr. 31.12.17 er satt opp etter IAS 39 med daværende tapsmodell. Tall for inneværende periode vil således ikke være direkte sammenlignbare med tidligere perioder.

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.17	31.03.17	31.03.18	Periodens tapskostnad	31.03.18	31.03.17	31.12.17
			-3	-2		
			-3	-3		
			1	1		
			4	4		
3	7		Periodens endring i individuelle nedskrivninger		7	3
-30	0		+ Periodens endring i gruppenedskrivninger		0	-30
50	9		+ Per. konst. tap som det tidligere år er foretatt individuell nedskrivning for		9	50
8	5		+ Per. konst. tap som det tidligere år ikke er foretatt ind. nedskrivning for		5	8
4	-2	2	+ Inntektsført som renter	2	-2	4
11	3	2	- Periodens inngang på tidligere konstatert tap	2	3	11
-4	-1	0	+ endring i nedskrivninger på garantier	0	-1	-4
20	15	-1	= Periodens tapskostnad	0	15	20

KONSERN

MILLIONER KRONER	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	
Tapsnedskrivning pr.01.01.2018	51	99	416	566
Overføringer				
Overført til trinn 1	17	-16	0	0
Overført til trinn 2	-1	2	-1	0
Overført til trinn 3	0	-1	1	0
Tap på nye utlån	3	3	5	11
Tap på fraregnet utlån*	-2	-3	-10	-15
Konstaterte tap	0	0	0	0
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Tap på gamle lån og andre endringer	-18	13	6	1
Tapsnedskrivning pr. 31.03.2018	49	96	417	562

* Tap på fraregnet utlån knytter seg til tap på lån som er innfridd eller overført mellom bank og kredittforetak.

MORBANK

MILLIONER KRONER	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	
Tapsnedskrivning pr.01.01.2018	49	91	415	555
Overføringer				
Overført til trinn 1	15	-15	0	0
Overført til trinn 2	-1	2	-1	0
Overført til trinn 3	0	-1	1	0
Tap på nye utlån	3	2	5	10
Tap på fraregnet utlån*	-2	-3	-10	-15
Konstaterte tap	0	0	0	0
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Tap på gamle lån og andre endringer	-16	12	6	2
Tapsnedskrivning pr. 31.03.2018	48	88	416	552

* Tap på fraregnet utlån knytter seg til tap på lån som er innfridd eller overført mellom bank og kredittforetak.

For endringer i balanseposter fra 31.12.2017 til 01.01.2018 som følger av overgang til ny regnskapsstandard vises det til note 38 i årsregnskapet for 2017. Påfølgende tabell viser rapporterte tall for tilsvarende periode i fjor samt pr. 31.12.17 i hht IAS 39.

MORBANK			KONSERN	
31.12.17	31.03.17	Mill. kroner	31.03.17	31.12.17
		Individuelle tapsnedskrivninger		
385	385	Individuelle nedskrivninger ved periodestart	385	385
50	9	- Tilbakeføring av nedskrivninger som følge av periodens konstateringer	9	50
27	16	+ Økte individuelle nedskrivninger i perioden	16	27
50	5	+ Nye individuelle nedskrivninger i perioden	5	50
24	5	- Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	5	24
388	392	= Individuelle tapsnedskrivninger ved periodeslutt	392	388

MORBANK			KONSERN	
31.12.17	31.03.17	Mill. kroner	31.03.17	31.12.17
		Tapsnedskrivning på grupper av utlån		
204	204	Nedskrivning på grupper av utlån ved periodestart	210	210
-30	0	+ Periodens endring i gruppenedskrivninger	0	-30
174	204	= Tapsnedskrivning på grupper av utlån ved periodeslutt	210	180

5. MISLIGHOLDTE OG TAPSUTSATTE ENGASJEMENTER

Et misligholdt engasjement er summen av en kundes totale engasjement dersom en del av engasjementet har vært overtrukket eller hatt restanse over kr. 1.000 i mer enn 90 dager.

Referer til note 38 i årsrapporten for 2017 for en detaljert beskrivelse av engasjement som plasseres i trinn 3 ved beregning av forventet tap.

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.17	31.03.17	31.03.18		31.03.18	31.03.17	31.12.17
273	241	316	Brutto misligholdte > 90 dager	321	241	273
60	77		Individuelle nedskrivninger		77	60
		72	Trinn 3 nedskrivninger	72		
213	165	244	Netto misligholdte engasjementer	249	165	213
0,41 %	0,37 %	0,49 %	Brutto misligholdte > 90 dager i % av brutto utlån	0,32 %	0,26 %	0,28 %

6. TAPSNEDSKRIVNINGER FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK				Mill. kroner	KONSERN			
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum tap pr 31.03.18		Sum tap pr 31.03.18	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
3	14	36	53	Personkunder	62	36	21	5
0	0	0	0	Offentlig	0	0	0	0
0	1	2	3	Primærnæring	3	2	1	0
1	1	54	56	Industri	56	54	1	1
8	14	54	77	Utvikling av eiendom	77	54	14	8
5	2	75	82	Oppføring av bygninger	82	75	2	5
22	51	153	226	Eiendomsdrift	227	153	52	22
1	1	1	3	Transport	3	1	1	1
1	1	25	27	Varehandel	27	25	1	1
0	0	0	1	Hotell og restaurant	1	0	0	0
1	0	0	1	Borettslag	1	0	0	1
1	2	12	14	Forretningsmessig tjenesteyting	14	12	2	1
4	1	3	8	Sosial tjenesteyting	8	3	1	4
48	88	416	552	Sum tapsavsetning på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	562	417	96	50

Presentasjonen av næringer baserer seg på offentlige næringskoder og er gruppert slik konsernet rapporterer disse internt.

7. INNSKUDD FRA KUNDER FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.17	31.03.17	31.03.18		31.03.18	31.03.17	31.12.17
25 945	24 656	25 951	Personkunder	25 952	24 656	25 946
9 332	8 559	9 598	Offentlig	9 599	8 559	9 332
485	595	501	Primærnæring	501	595	485
2 257	1 482	1 963	Industri	1 963	1 482	2 257
797	452	578	Utvikling av eiendom	572	445	782
1 002	886	867	Oppføring av bygninger	867	886	1 002
2 778	2 257	2 544	Eiendomsdrift	2 544	2 258	2 778
552	870	485	Transport	485	870	552
1 016	896	963	Varehandel	963	896	1 016
172	119	145	Hotell og restaurant	145	119	172
215	260	219	Borettslag	219	260	215
5 265	5 491	5 156	Forretningsmessig tjenesteyting	5 157	5 491	5 265
5 761	6 166	5 817	Sosial tjenesteyting	5 818	6 166	5 761
17	107	115	Påløpte renter	115	107	17
55 593	52 794	54 904	Sum innskudd fra kunder	54 899	52 788	55 580

Presentasjonen av næringer baserer seg på offentlige næringskoder og er gruppert slik konsernet rapporterer disse internt.

8. UTLÅN FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.17	31.03.17	31.03.18		31.03.18	31.03.17	31.12.17
32 896	32 971	29 734	Personkunder	64 434	60 337	63 844
413	370	420	Offentlig	420	370	413
858	816	869	Primærnæring	870	818	858
1 136	918	896	Industri	896	918	1 136
4 162	3 680	4 228	Utvikling av eiendom	4 193	3 621	4 113
1 516	1 403	1 612	Oppføring av bygninger	1 612	1 403	1 516
16 282	16 338	16 869	Eiendomsdrift	16 875	16 334	16 280
667	585	666	Transport	666	585	667
1 148	1 011	1 109	Varehandel	1 110	1 011	1 148
611	330	630	Hotell og restaurant	631	330	611
1 439	983	1 268	Borettslag	1 268	983	1 438
1 072	2 262	1 406	Forretningsmessig tjenesteyting	1 406	2 262	1 072
4 814	4 106	4 665	Sosial tjenesteyting	4 667	4 106	4 814
144	130	146	Opptjente renter	180	157	175
67 158	65 903	64 519	Sum brutto utlån	99 228	93 234	98 086
562	596	526	Nedskrivninger på utlån	537	602	568
66 595	65 307	63 993	Sum netto utlån	98 690	92 632	97 518

Presentasjonen av næringer baserer seg på offentlige næringskoder og er gruppert slik konsernet rapporterer disse internt.

9. ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALDEKNING

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.17	31.03.17	31.03.18		31.03.18	31.03.17	31.12.17
9 970	8 958	10 046	Sum balanseført egenkapital	11 233	9 947	11 108
Kjernekapital						
-1 074	-625	-1 075	Egenkapital som ikke kan medregnes i ren kjernekapital	-1 075	-625	-1 088
-94	-162	-37	Del av resultat som ikke kan medregnes i ren kjernekapital	-40	-201	-94
-15	-20	-17	Fradrag for immaterielle eiendeler og utsatts skattefordel	-17	-20	-15
-20		-20	Fradrag for forsvarlig verdsettelse (AVA)	-22		-21
8 767	8 151	8 897	Sum ren kjernekapital	10 079	9 101	9 890
Annen kjernekapital						
1 075	625	1 075	Hybridkapital	1 075	625	1 075
0	0	0	Fradrag i annen kjernekapital			
9 842	8 776	9 972	Sum kjernekapital	11 153	9 726	10 965
Tilleggskapital utover kjernekapital						
1 404	1 203	1 404	Ansvarlig lånekapital	1 404	1 200	1 404
-22	-22	-22	Fradrag i tilleggskapitalen	-22	-22	-22
1 382	1 181	1 382	Sum tilleggskapital	1 382	1 178	1 382
11 224	9 957	11 354	Netto ansvarlig kapital	12 535	10 904	12 347
Minimumskrav ansvarlig kapital Basel II beregnet etter standardmetoden:						
3	3	3	Engasjement med lokale og regionale myndigheter	3	3	3
59	54	55	Engasjement med institusjoner	23	34	17
168	220	210	Engasjement med foretak	212	221	170
475	462	459	Engasjement med massemarked	533	462	498
3 048	3 017	3 006	Engasjement med pantesikkerhet i eiendom	4 005	3 861	3 991
47	46	41	Engasjement som er forfalt	41	46	47
0	0	0	Engasjement som er høyrisiko	0	0	0
284	250	321	Engasjement i obligasjoner med fortrinnsrett	84	62	79
143	143	200	Engasjement i egenkapitalposisjoner	52	44	43
43	47	10	Engasjement øvrig	10	47	44
4 270	4 242	4 305	Kapitalkrav for kreditt- og motpartsrisiko	4 963	4 780	4 892
1	6	1	Kapitalkrav for posisjons-, valuta- og varerisiko	1	6	1
219	219	239	Kapitalkrav for operasjonell risiko	298	257	280
23	24	8	CVA tillegg	37	41	65
0	0	0	Fradrag i kapitalkravet	0	0	0
4 513	4 491	4 553	Sum minimumskrav til ansvarlig kapital	5 299	5 084	5 238
56 401	56 138	56 916	Risikovektet balanse (beregningsgrunnlag)	66 233	63 550	65 475
15,5 %	14,5 %	15,6 %	Ren kjernekapitaldekning i %	15,2 %	14,3 %	15,1 %
17,5 %	15,6 %	17,5 %	Kjernekapitaldekning i %	16,8 %	15,3 %	16,7 %
19,9 %	17,7 %	19,9 %	Kapitaldekning i %	18,9 %	17,2 %	18,9 %
8,4 %	8,0 %	8,4 %	Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,2 %	8,8 %	9,2 %

Mill. kroner	Samarbeidende grupper		
	31.03.2018	31.03.2017	31.12.2017
Forholdsmessig andel ren kjernekapital	145	93	111
Forholdsmessig andel kjernekapital	159	93	126
Forholdsmessig andel ansvarlig kapital	174	107	140
fradrag for interne elimineringer	-158	-112	-124
Ren kjernekapital etter forholdsmessig konsolidering	10 066	9 084	9 877
Kjernekapital etter forholdsmessig konsolidering	11 155	9 709	10 967
Ansvarlig kapital etter forholdsmessig konsolidering	12 551	10 905	12 363
Forholdsmessig andel av beregningsgrunnlag	986	670	793
fradrag for interne elimineringer	-181	-135	-147
Risikovektet balanse etter forholdsmessig konsolidering	67 038	63 704	66 121
Ren kjernekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering i %	15,0 %	14,3 %	14,9 %
Kjernekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering i %	16,6 %	15,2 %	16,6 %
Kapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering i %	18,7 %	17,1 %	18,7 %
Uvektet kjernekapitalandel etter forholdsmessig konsolidering (Leverage ratio)	9,1 %	8,7 %	9,2 %

10. VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter er klassifisert i ulike nivåer.

Nivå 1:

Omfatter finansielle eiendeler og forpliktelser verdsatt ved bruk av ukorrigerede observerbare markedsverdier. Dette omfatter noterte aksjer, derivater som handles på aktive markedsplasser, øvrige verdipapirer med noterte markedsverdier.

Nivå 2:

Instrumenter verdsatt basert på verdsettelsesteknikker hvor alle forutsetninger (all input) er basert direkte eller indirekte på observerbare markedsdata. Verdier her kan hentes fra eksterne markedsaktører eller avstemmes mot eksterne markedsaktører som tilbyr slike tjenester.

Nivå 3:

Instrumenter er basert på verdsettelsesteknikker hvor minst en vesentlig forutsetning ikke kan støttes basert på observerbare markedsverdier. I denne kategorien inngår investeringer i unoterte selskaper og fastrenteutlån hvor det ikke foreligger nødvendig markedsinformasjon.

For ytterligere beskrivelse henvises det til note 21 virkelig verdi av finansielle instrumenter i årsregnskapet for 2017.

MORBANK				Mill. kroner	KONSERN			
Innregnet verdi	Virkelig verdi			31.03.2018	Innregnet verdi	Virkelig verdi		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3			Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Eiendeler innregnet til amortisert kost								
606		606		Kontanter og fordringer på sentralbanker	606		606	
3 324		3 324		Utlån til kredittinstitusjoner	177		177	
58 104			58 104	Netto utlån til kunder (flytende rente)	92 801			92 801
Eiendeler innregnet til virkelig verdi								
5 889			5 889	Netto utlån til kunder (fast rente)	5 889			5 889
13 398		13 398		Obligasjoner og sertifikater	15 218		15 218	
605	5		600	Aksjer	605	5		600
228		228		Finansielle derivater	363		363	
82 154	5	17 556	64 593	Sum finansielle eiendeler	115 659	5	16 364	99 290
Gjeld innregnet til amortisert kost								
1 013		1 013		Gjeld til kredittinstitusjoner	910		910	
54 904			54 904	Innskudd fra kunder	54 899			54 899
16 270		16 394		Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	46 788		47 145	
1 404		1 419		Ansvarlig lånekapital	1 404		1 419	
Gjeld innregnet til virkelig verdi								
276		276		Finansielle derivater	359		359	
73 867	0	19 102	54 904	Sum finansiell gjeld	104 360	0	49 833	54 899

MORBANK				Mill. kroner	KONSERN			
Innregnet verdi	Virkelig verdi			31.12.2017	Innregnet verdi	Virkelig verdi		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3			Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Eiendeler innregnet til amortisert kost								
1 143		1 143		Kontanter og fordringer på sentralbanker	1 143		1 143	
3 516		3 516		Utlån til kredittinstitusjoner	236		236	
60 279			60 279	Netto utlån til kunder (flytende rente)	91 202			91 202
Eiendeler innregnet til virkelig verdi								
6 316			6 316	Netto utlån til kunder (fast rente)	6 316			6 316
12 660		12 660		Obligasjoner og sertifikater	13 468		13 468	
572	5		567	Aksjer	572	5		567
385		385		Finansielle derivater	754		754	
84 871	5	17 704	67 162	Sum finansielle eiendeler	113 691	5	15 601	98 085
Gjeld innregnet til amortisert kost								
974		974		Gjeld til kredittinstitusjoner	902		902	
55 593			55 593	Innskudd fra kunder	55 580			55 580
17 848		17 944		Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	44 343		44 648	
1 404		1 415		Ansvarlig lånekapital	1 404		1 415	
Gjeld innregnet til virkelig verdi								
283		283		Finansielle derivater	306		306	
76 102	0	20 616	55 593	Sum finansiell gjeld	102 535	0	47 271	55 580

MORBANK				Mill. kroner	KONSERN			
Innregnet verdi	Virkelig verdi			31.03.2017	Innregnet verdi	Virkelig verdi		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3			Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Eiendeler innregnet til amortisert kost								
420		420		Kontanter og fordringer på sentralbanker	420		420	
1 996		1 996		Utlån til kredittinstitusjoner	157		157	
57 988			57 988	Netto utlån til kunder (flytende rente)	85 313			85 313
Eiendeler innregnet til virkelig verdi								
7 319			7 319	Netto utlån til kunder (fast rente)	7 319			7 319
10 140		10 140		Obligasjoner og sertifikater	10 951		10 951	
540	35		505	Aksjer	540	35		505
413		413		Finansielle derivater	529		529	
78 816	35	12 969	65 812	Sum finansielle eiendeler	105 229	35	12 057	93 137
Gjeld innregnet til amortisert kost								
215		215		Gjeld til kredittinstitusjoner	155		155	
52 794			52 794	Innskudd fra kunder	52 788			52 788
16 549		16 657		Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	40 585		40 834	
1 203		1 212		Ansvarlig lånekapital	1 203		1 212	
Gjeld innregnet til virkelig verdi								
318		318		Finansielle derivater	554		554	
71 079	0	18 402	52 794	Sum finansiell gjeld	95 285	0	42 755	52 788

Bevegelse kategori 3

KONSERN / MORBANK

Mill. kroner	Utlån og fordringer	Herav	Aksjer
	på kunder	kredittrisiko	
Innregnet verdi 01.01.2017	7 514	-14	509
Tilgang 1. kvartal	124		
Herav overført fra nivå 1 eller 2	0		
Verdiendringer ført i perioden	-9	-9	-4
Avgang 1. kvartal	-310		
Innregnet verdi 31.03.2017	7 319	-23	505
Tilgang 2.,3., og 4. kvartal	111		21
Herav overført fra nivå 1 eller 2	0		
Verdiendringer ført i perioden	-39	21	63
Avgang 2.,3., og 4. kvartal	-1 075		-21
Innregnet verdi 31.12.2017	6 316	-2	567
Tilgang 1. kvartal	302		36
Herav overført fra nivå 1 eller 2	0		
Verdiendringer ført i perioden	15	17	-2
Avgang 1. kvartal	-744		-1
Innregnet verdi 31.03.2018	5 889	15	600

Sensitivitetsanalyse

Verdiendringer som følge av endring av kredittspread på 10 basispunkter.

KONSERN / MORBANK

Mill. kroner	31.03.2018	31.03.2017	31.12.2017
Utlån til kunder	18	21	16
- herav lån til bedriftsmarked (BM)	4	6	5
- herav lån til personmarked (PM)	14	15	11

11. MOTREGNING

Mill. kroner	KONSERN			
	31.03.2018	31.03.2018 (1)	31.03.2017	31.12.2017 (1)
	nettopresentert		nettopresentert	
Eiendeler				
Finansielle derivater	363	17	529	338
Gjeld				
Finansielle derivater	359	14	554	363
MORBANK				
	31.03.2018	31.03.2018 (1)	31.03.2017	31.12.2017 (1)
Mill. kroner	nettopresentert		nettopresentert	
Eiendeler				
Finansielle derivater	228	-28	413	177
Gjeld				
Finansielle derivater	276	20	318	82

(1) Viser eiendeler og forpliktelser dersom banken og konsernet hadde nettoført sine finansielle derivater mot hver enkelt motpart.

Banken og konsernets motregningsrett følger alminnelig norsk lov. Banken og Sparebanken Sør Boligkreditt AS har gjennom ISDA avtaler adgang til å motregne annet mellomværende dersom visse hendelser inntreffer. Beløpene er ikke motregnet i balansen fordi transaksjonene som regel ikke gjøres opp på nettogrunnlag.

12. OBLIGASJONSGJELD OG ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Verdipapirgjeld - konsern

Mill. kroner	31.03.2018	31.03.2017	31.12.2017
Obligasjoner, nominell verdi	46 895	40 351	43 990
Verdireguleringer	-293	59	125
Påløpte renter	186	175	228
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	46 788	40 585	44 343

Endring i verdipapirgjeld - konsern

Mill. kroner	31.12.2017	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	31.03.2018
Obligasjoner, nominell verdi	43 990	4 855	-1 950		46 895
Verdireguleringer	125			-418	-293
Påløpte renter	228			-42	186
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	44 343	4 855	-1 950	-460	46 788

Verdipapirgjeld - morbank

Mill. kroner	31.03.2018	31.03.2017	31.12.2017
Obligasjoner, nominell verdi	16 120	16 220	17 580
Verdireguleringer	-6	178	99
Påløpte renter	156	151	169
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	16 270	16 549	17 848

Endring i verdipapirgjeld - morbank

Mill. kroner	31.12.2017	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	31.03.2018
Obligasjoner, nominell verdi	17 580	0	-1 460		16 120
Verdireguleringer	99			-105	-6
Påløpte renter	169			-13	156
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	17 848	0	-1 460	-118	16 270

Endring i ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån – morbank og konsern

Mill. kroner	31.12.2017	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	31.03.2018
Ansvarlig lån	1 400				1 400
Påløpt rente	4				4
Sum ansvarlig lånekapital	1 404	0	0	0	1 404

13. EGENKAPITALBEVISEIERE

De 20 største egenkapitalbeviserne pr. 31.03.18

NAVN	ANTALL	ANDEL AV	NAVN	ANTALL	ANDEL AV
	EKB	EKB-KAP. %		EKB	EKB-KAP. %
1. Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør	7 988 679	51,00	11. Gumpen Bileiendom AS	174 209	1,11
2. Arendal Kom. pensjonskasse	450 000	2,87	12. Allumgården AS	151 092	0,96
3. EIKA utbytte VPF c/o Eika kapitalforv.	423 351	2,70	13. Landkreditt Utbytte	150 000	0,96
4. Pareto AS	417 309	2,66	14. Ottersland AS	100 000	0,64
5. Holta Invest AS	393 765	2,51	15. Wenaas Kapital AS	100 000	0,64
6. Gladstad Capital AS	387 467	2,47	16. MP Pensjon PK	85 523	0,55
7. Bergen Kom. Pensjonskasse	376 231	2,40	17. Artel AS	82 131	0,52
8. Merrill Lynch	253 749	1,62	18. Profond AS	77 115	0,49
9. Wenaasgruppen AS	186 000	1,19	19. Apriori Holding AS	72 575	0,46
10. Otterlei Group AS	182 000	1,16	20. Varodd AS	70 520	0,45
Totalt - 10 største eierne	11 058 551	70,58	Totalt - 20 største eierne	12 121 716	77,36

Eierbrøken pr. 01.01.2018 var 17,9 prosent. Hybridkapitalen som er klassifisert som egenkapital er holdt utenfor ved beregning av eierbrøk.

Sparebanken Sør eier 5 168 egne egenkapitalbevis pr. 31.03.2018. Eierandelskapitalen utgjorde 783 197 200 kroner, fordelt på 15 663 944 egenkapitalbevis, pålydende 50 kroner.

Risikostyringen sikrer at konsernets risikoeksponering til enhver tid er kjent og bidrar til at konsernet når sine strategiske mål, samt at lover, forskrifter og krav fra myndigheter etterleves. Det er fastsatt styringsmål for konsernets samlede risikonivå, og konkrete styringsmål innenfor de enkelte risikoområdene. Det er etablert systemer for måling, styring og kontroll av risiko. Kapitalstyringen skal sikre at konsernet har en god kjernekapitaldekning, finansiell stabilitet og en tilfredsstillende avkastning i forhold til risikoprofil. Konsernets kapitaldekning og risikoeksponering følges opp gjennom periodiske rapporter.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som faren for tap som følge av at kunder eller motparter ikke kan overholde sine forpliktelser. En av de vesentligste risikofaktorene knyttet til Sparebanken Sørs virksomhet er kredittrisiko. Bankens fremtidige tapsutvikling vil også påvirkes av den generelle konjunkturutvikling, og et av de viktigste områdene for bankens risikostyring er dermed knyttet til kredittgivning og prosesser rundt dette.

Kredittrisikoen styres gjennom konsernets strategi- og policydokumenter, kredittrutiner, kredittprosesser, scoring- modeller og bevilgningsfullmakter.

Markedsrisiko

Markedsrisiko oppstår hovedsakelig som følge av konsernets usikrede transaksjoner i rente-, valuta- og egenkapitalmarkedene, og kan inndeles i renterisiko, valutarisiko, aksjerisiko og spreadrisiko. Risikoen er knyttet til resultatvariasjoner som følge av endringer i rentenivå, markedspriser og/eller kurser. Det er styrevedtatte retningslinjer og rammer for styring av markedsrisiko.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko knyttet til Sparebanken Sørs evne til å finansiere sin utlånsvekst og innfri sine låneforpliktelser til markedsbetingelser. Likviditetsrisiko omfatter også risikoen for at finansielle markeder som konsernet ønsker å benytte ikke fungerer. Retningslinjer og rammer for styring av likviditetsrisiko er fastsatt av styret.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er den risiko banken har som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller misligheter, eller eksterne hendelser. Eksempler på operasjonelle risikoforhold kan være uønskede handlinger og hendelser som bl.a. svikt i IT-systemer, hvitvasking, korrupsjon, underslag, innsidehandel, bedrageri, ran, trusler mot ansatte, fullmakts brudd og brudd på vedtatte rutiner m.m.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko defineres som risiko for uventede inntektssvingninger fra andre forhold enn kredittrisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Dette kan bl.a. oppstå som følge av at myndighetene innfører endring i reguleringer, eller ved gjennomføring av finans- eller pengepolitiske tiltak, herunder endringer i skatte-, avgifts- og valutalovgivningen, som vil kunne påvirke virksomheten negativt.

Det er en forutsetning for Sparebanken Sør at risiko skal være undergitt en aktiv og tilfredsstillende styring, basert på styrevedtatte målsettinger og rammer for risikoeksponering og risikotoleranse.

Kvartalsvis utvikling

Resultat (Mill. kroner)	1. kvartal 2018	4. kvartal 2017	3. kvartal 2017	2. kvartal 2017	1. kvartal 2017
Netto renteinntekter	425	439	422	417	401
Netto provisjonsinntekter	74	78	80	83	71
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	26	58	21	-5	14
Andre driftsinntekter	2	9	2	3	4
Sum netto inntekter	527	584	525	498	490
Sum driftskostnader før tap	212	210	194	208	199
Driftsresultat før tap	315	374	331	290	291
Tap på utlån og garantier	0	-12	4	13	15
Resultat før skattekostnad	315	386	327	277	276
Skattekostnad	77	74	80	62	66
Resultat for perioden	238	312	247	215	210

Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital

Netto renteinntekter	1,49 %	1,54 %	1,51 %	1,54 %	1,54 %
Netto provisjonsinntekter	0,26 %	0,27 %	0,29 %	0,31 %	0,27 %
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	0,09 %	0,20 %	0,07 %	-0,02 %	0,05 %
Andre driftsinntekter	0,01 %	0,03 %	0,01 %	0,01 %	0,02 %
Sum netto inntekter	1,85 %	2,05 %	1,87 %	1,84 %	1,88 %
Sum driftskostnader før tap	0,75 %	0,74 %	0,69 %	0,77 %	0,76 %
Driftsresultat før tap	1,11 %	1,32 %	1,18 %	1,07 %	1,12 %
Tap på utlån og garantier	0,00 %	-0,04 %	0,01 %	0,05 %	0,06 %
Resultat før skattekostnad	1,11 %	1,36 %	1,17 %	1,02 %	1,06 %
Skattekostnad	0,27 %	0,26 %	0,29 %	0,23 %	0,25 %
Resultat for perioden	0,84 %	1,10 %	0,88 %	0,80 %	0,81 %

Nøkkeltall resultat

Egenkapitalavkastning etter skatt (justert for hybridkapital)	9,1 %	12,0 %	9,8 %	8,5 %	8,7 %
Kostnader i % av inntekter	40,2 %	36,0 %	37,0 %	41,8 %	40,6 %
Kostnader i % av inntekter, ekskl. netto innt. fra finans. instr.	42,3 %	39,9 %	38,5 %	41,4 %	41,8 %

Nøkkeltall balanse

Forvaltningskapital	116 319	114 310	111 315	110 907	105 895
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	115 300	112 800	111 100	108 400	105 680
Netto utlån til kunder	98 690	97 518	96 003	94 649	92 632
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	6,5 %	7,2 %	6,6 %	4,9 %	3,8 %
Innskudd fra kunder	54 899	55 580	54 605	55 695	52 788
Innskuddsvekst i % siste 12 mnd.	4,0 %	7,8 %	6,6 %	8,7 %	8,4 %
Innskudd i % av netto utlån	55,6 %	57,0 %	56,9 %	58,8 %	57,0 %
Egenkapital (inkl. hybridkapital)	11 233	11 108	10 831	10 391	9 947
Tap i prosent av netto utlån, annualisert	0,00 %	-0,05 %	0,02 %	0,06 %	0,06 %
Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager i % av brutto utlån	0,32 %	0,28 %	0,27 %	0,29 %	0,26 %

Andre nøkkeltall

(fra og med 2. kvartal 2017 er resultat tillagt i kapitaldekningen)

Likviditetsreserve (LCR) konsern	165 %	139 %	144 %	158 %	114 %
Ren kjernekapitaldekning tillagt andel av resultat	15,2 %	15,1 %	14,7 %	14,6 %	14,6 %
Ren kjernekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering av deleide selskaper	15,0 %	14,9 %	14,5 %	14,4 %	14,4 %
Kjernekapitaldekning	16,8 %	16,7 %	16,3 %	16,0 %	15,3 %
Kapitaldekning	18,9 %	18,9 %	18,1 %	17,8 %	17,2 %
Ren kjernekapital	10 079	9 890	9 625	9 434	9 101
Kjernekapital	11 153	10 965	10 700	10 309	9 726
Netto ansvarlig kapital	12 535	12 347	11 881	11 490	10 904
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,2 %	9,2 %	9,1 %	9,0 %	8,8 %
Antall ekspedisjonssteder	33	34	34	34	33
Antall årsverk i bankvirksomheten	427	432	431	430	431

Nøkkeltall egenkapitalbeviset

Egenkapitalbevisbrøk, vektet gjennomsnitt for perioden	17,9 %	18,7 %	18,7 %	18,7 %	18,7 %
Antall utstedte bevis	15 663 944	15 663 944	15 663 944	15 663 944	15 663 944
Resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (morbank)	1,9	2,8	2,1	2,1	1,9
Resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (konsern)	2,6	3,6	2,8	2,4	2,4
Utbytte siste år pr. egenkapitalbevis	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	116,1	120	116,6	113,9	111,6
Kurs/ bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9
Børskurs ved utgangen av perioden	98,6	104	103	100,00	96,50

	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014*	31.12.2013*
Resultat (Mill. kroner)					Proforma
Netto renteinntekter	1 679	1 565	1 544	1 511	1 443
Netto provisjonsinntekter	312	293	300	284	252
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	88	224	-66	184	201
Andre driftsinntekter	18	28	14	23	22
Sum netto inntekter	2 097	2 110	1 792	2 002	1 918
Sum driftskostnader før tap	811	787	817	834	800
Driftsresultat før tap	1 286	1 323	975	1 168	1 118
Tap på utlån og garantier	20	50	97	268	126
Resultat før skattekostnad	1 266	1 273	878	900	992
Skattekostnad	282	284	231	215	219
Resultat for perioden	984	989	647	685	773
Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital					
Netto renteinntekter	1,53 %	1,49 %	1,58 %	1,60 %	1,60 %
Netto provisjonsinntekter	0,28 %	0,28 %	0,31 %	0,30 %	0,28 %
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	0,08 %	0,21 %	-0,07 %	0,20 %	0,22 %
Andre driftsinntekter	0,02 %	0,03 %	0,01 %	0,02 %	0,03 %
Sum netto inntekter	1,92 %	2,01 %	1,83 %	2,12 %	2,13 %
Sum driftskostnader før tap	0,74 %	0,75 %	0,83 %	0,88 %	0,89 %
Driftsresultat før tap	1,17 %	1,26 %	0,99 %	1,24 %	1,24 %
Tap på utlån og garantier	0,02 %	0,05 %	0,10 %	0,28 %	0,14 %
Resultat før skattekostnad	1,16 %	1,21 %	0,90 %	0,96 %	1,10 %
Skattekostnad	0,26 %	0,27 %	0,24 %	0,23 %	0,24 %
Resultat for regnskapsåret	0,90 %	0,94 %	0,66 %	0,73 %	0,86 %
Nøkkeltall resultat					
Egenkapitalavkastning etter skatt (justert for hybridkapital)	9,7 %	11,3 %	8,4 %	10,1 %	12,3 %
Kostnader i % av inntekter	38,7 %	37,3 %	45,6 %	41,7 %	41,7 %
Kostnader i % av inntekter, ekskl. netto inntekter fra finansielle instrumenter	40,4 %	41,7 %	44,0 %	45,9 %	46,6 %
Nøkkeltall balanse					
Forvaltningskapital	114 310	105 455	101 334	94 062	93 758
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	109 500	104 950	98 000	94 300	90 200
Netto utlån til kunder	97 518	90 928	88 387	80 913	77 450
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	7,2 %	2,9 %	9,2 %	4,5 %	6,8 %
Innskudd fra kunder	55 580	51 562	48 349	48 250	43 740
Innskuddsvekst i % siste 12 mnd.	7,8 %	6,6 %	0,2 %	10,3 %	8,3 %
Innskudd i % av netto utlån	57,0 %	56,7 %	54,7 %	59,6 %	56,5 %
Egenkapital (inkl. hybridkapital)	11 108	10 051	8 263	7 157	6 658
Tap i prosent av netto utlån, annualisert	0,02 %	0,05 %	0,11 %	0,33 %	0,16 %
Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager i % av brutto utlån	0,28 %	0,30 %	0,47 %	0,71 %	0,60 %
Andre nøkkeltall					
Likviditetsreserve (LCR) konsern	139,0 %	128,0 %	108,0 %		
Ren kjernekapitaldekning	15,1 %	14,7 %	12,7 %	13,1 %	12,8 %
Ren kjernekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering av deleide selskaper	14,9 %	14,7 %	12,7 %	13,1 %	12,8 %
Kjernekapitaldekning	16,7 %	16,0 %	13,5 %	14,4 %	14,2 %
Kapitaldekning	18,9 %	17,9 %	15,5 %	15,1 %	15,1 %
Ren kjernekapital	9 890	9 114	7 700	7 092	6 376
Kjernekapital	10 965	9 939	8 210	7 792	7 076
Netto ansvarlig kapital	12 347	11 121	9 388	8 170	7 522
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,2 %	8,6 %	7,0 %	7,0 %	
Antall ekspedisjonssteder	34	34	40	40	44
Antall årsverk i bankvirksomheten	432	439	449	454	489
Nøkkeltall egenkapitalbevis					
Egenkapitalbevisbrøk før disponering av resultat	18,7 %	19,8 %	13,5 %	14,1 %	7,1 %
Antall utstedte bevis	15 663 944	15 663 944	4 768 674	4 768 674	1 250 000
Resultat pr. egenkapitalbevis (morbank)	8,9	8,5	10,6	12,2	10,3
Resultat pr. egenkapitalbevis (konsern)	11,2	10,7	17,6	20,3	18,1
Utbytte siste år pr. egenkapitalbevis (morbank)	6,0	6,0	9,0	10,0	10,0
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	120,0	115,2	219,0	212,0	187,0
Kurs/bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	0,9	0,8	0,6	0,9	0,8
Børskurs ved utgangen av perioden	104,0	91,3	139,0	196,0	150,0

Beregninger

	1. kv. 2018	4. kv. 2017	3. kv. 2017	2. kv. 2017	1. kv. 2017	31.12. 2017
Mill. kroner						
Egenkapitalavkastning justert for hybridkapital						
Resultat etter skatt	238	312	247	215	210	984
Betalte renter hybridkapital	-12	-12	-10	-15	-10	-47
Resultat etter skatt, inkludert renter hybridkapital	226	300	237	200	200	937
IB Egenkapital	11 108	10 831	10 391	9 947	10 051	10 051
IB Hybridkapital	-1 075	-1 075	-875	-625	-825	-825
IB Egenkapital ekskl. hybridkapital	10 033	9 756	9 516	9 322	9 226	9 226
UB Egenkapital	11 233	11 108	10 831	10 391	9 947	11 108
UB Hybridkapital	-1 075	-1 075	-1 075	-875	-625	-1 075
UB Egenkapital ekskl. hybridkapital	10 158	10 033	9 756	9 516	9 322	10 033
Snitt egenkapital	11 171	10 970	10 611	10 169	9 999	10 580
Snitt egenkapital ekskl. hybridkapital	10 096	9 895	9 636	9 419	9 274	9 630
Egenkapitalavkastning	8,6 %	11,3 %	9,2 %	8,5 %	8,5 %	9,3 %
Egenkapitalavkastning ekskl. hybridkapital	9,1 %	12,0 %	9,8 %	8,5 %	8,7 %	9,7 %
Netto renteinntekter, justert for prinsippendringer						
Netto renteinntekter	425	439	422	417	401	1 679
Sikringsfondsavgift						
Renter hybridkapital	-12	-12	-10	-15	-10	-47
Netto renteinntekter, justert for prinsippendringer	413	427	412	402	391	1 632
Gjennomsnittlig forv.kap	115300	112 800	111 100	108 400	105 680	109 500
I % av gjennomsnittlig forv.kapital	1,45 %	1,50 %	1,47 %	1,49 %	1,50 %	1,49 %
Driftskostnader, justert for omdanning av pensjonsordning						
Driftskostnader	212	210	194	208	199	811
Omdanning av pensjonsordning	0	8				8
Driftskostnader, justert for omdanning av pensjonsordning	212	218	194	208	199	819
Ordinær drift (justert resultat)						
Netto renteinntekter, justert for prinsippendringer	413	427	412	402	391	1 632
Netto provisjonsinntekter	74	78	80	83	71	312
Andre driftsinntekter	2	9	2	3	4	18
Driftskostnader, justert for omdanning av pensjonsordning	212	218	194	208	199	819
Ordinær drift (justert resultat), før skatt	277	296	300	279	267	1 143
Resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser						
Netto renteinntekter, justert for prinsippendringer	413	427	412	402	391	1 632
Netto provisjonsinntekter	74	78	80	83	71	312
Andre driftsinntekter	2	9	2	3	4	18
Driftskostnader, justert for omdanning av pensjonsordning	212	218	194	208	199	819
Tap på utlån og garantier	-	-12	4	13	15	20
Resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser	277	308	296	266	252	1 123
Skatt (25 %)	69	77	74	67	63	281
Ordinær drift / justert resultat etter tap, etter skatt	208	231	222	200	189	842
Snitt egenkapital ekskl. hybridkapital	10 096	9 895	9 636	9 419	9 274	9 630
Egenkapitalavkastning resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser	8,3 %	9,3 %	9,1 %	8,5 %	8,3 %	8,7 %
Gjennomsnitt renter / maringer						
Gjennomsnittlig utlånsrente PM (avkastning)	2,69 %	2,72 %	2,75 %	2,77 %	2,83 %	2,78 %
Gjennomsnittlig utlånsrente BM (avkastning)	3,26 %	3,20 %	3,25 %	3,35 %	3,44 %	3,32 %
Gjennomsnittlig innskuddsrente PM	0,82 %	0,81 %	0,82 %	0,82 %	0,82 %	0,82 %
Gjennomsnittlig innskuddsrente BM	0,97 %	0,92 %	1,04 %	1,06 %	1,10 %	1,03 %
Gjennomsnittlig 3 mnd NIBOR	0,95 %	0,81 %	0,81 %	0,92 %	1,02 %	0,89 %
Utlånsmargin PM (utlånsrente - 3 mnd. NIBOR)	1,74 %	1,91 %	1,94 %	1,85 %	1,81 %	1,89 %
Utlånsmargin BM (utlånsrente - 3 mnd. NIBOR)	2,31 %	2,39 %	2,44 %	2,43 %	2,42 %	2,43 %
Innskuddsmargin PM (3 mnd. NIBOR - innskuddsrente)	0,13 %	0,00 %	-0,01 %	0,10 %	0,20 %	0,07 %
Innskuddsmargin BM (3 mnd. NIBOR - innskuddsrente)	-0,02 %	-0,11 %	-0,23 %	-0,14 %	-0,08 %	-0,14 %

I styrets beretning og i regnskapspresentasjoner er det referert til enkelte justerte resultater som ikke er definert i IFRS (alternative resultatmål eller alternative performance measures (APM)). Bakgrunnen for å presentere justerte resultater er å få frem den underliggende driften på en bedre måte og er ikke ment å erstatte den ordinære rapporteringen. Tabellen over er satt opp for å vise sammenhengen mellom offisielle tall og de justerte tallstørrelsene.

